བོད་མིའི་རང་དབང་སྒེར་ལངས་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐེངས་ ༦༠ པའི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ འདི་ནི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དབང་འཛིན་པར་ཞི་བའི་ངོ་རྒོལ་བྱས་ནས་ལོ་ངོ་ ༦༠ འཁོར་བའི་དུས་ཚིགས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གསར་འཛུགས་བྱས་རྗེས་རྒྱ་དམག་གིས་བོད་ས་བཅིངས་གྲོལ་གཏོང་རྒྱུའི་མིང་འདོགས་འོག་བོད་ནང་བཙན་འཛུལ་གྱིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་ཧམ་བཟུང་བྱ་འགོ་བརྩམས་པ་རེད། དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་ངོ་དགུ་ལྷག་ཙམ་རིང་སྐབས་དེའི་བོད་གཞུང་དང་༸གོང་ས་༸སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་མཉམ་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་དཀའ་ངོག་སེལ་ཐབས་འབད་བརྩོན་རིམ་མཐུད་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། ༸གོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ལ་བཀའ་བསྡུར་བཀའ་འཁྲོལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱིས་འགོ་ཁྲིད་པའི་བོད་གཞུང་གི་གྲོས་མོལ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ལ་བཙན་དབང་འོག་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ཟེར་བའི་ཡིག་ཆར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་ས་རྟགས་འགོད་དུ་བཅུག་པ་དང་། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ནང་མ་དྲང་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་དགོས་འདུན་དང་ཁེ་ཕན་ཁོ་ནར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སོང་། བོད་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ངོས་ནས་མུ་མཐུད་རྒྱ་དམར་གཞུང་དང་གྲོས་མོལ་བྱ་ཐབས་བྱས་ཀྱང་དོན་འབྲས་མ་སོན་པ་མ་ཟད། བོད་གཞུང་ལ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ཟེར་བ་དེ་ངོས་ལེན་ཡོད་པའི་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་དགོས་པའི་ཤུགས་གནོན་ཡང་སྦྲུད་མཐར། བོད་གཞུང་གི་གྲོས་མོལ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་ནས་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༤ ནས་ ༢༦ བར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ཟེར་བ་དེ་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་གནང་དགོས་བྱུང་། བོད་གཞུང་གིས་ཆ་རྐྱེན་དོན་ཚན་ ༣ བཏོན་གནང་བར་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་ངོས་ལེན་གནང་ཚེ་བོད་གཞུང་ནས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ལ་ངོས་ལེན་གནང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་གྲོས་འགོ་བཏོན་པར། རྒྱ་དམར་སྐུ་ཚབ་ཀྱིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་ཟླ་སྒྲིལ་ཆེད་ཟེ་ཁྲོན་དང་། ཀན་སུ། ཡུ་ནན། མཚོ་སྔོན་བཅས་སུ་གནས་སྡོད་བོད་རིགས་རྣམས་ནས་བསམ་གྲོས་བརྫུ་ལེན་གྱིས་རྗེས་སུ་ཟླ་སྒྲིལ་བྱ་ཆོག་བརྗོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ནས་རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་དམག་མི་ཁྲི་ཚོ་གཉིས་ལྷག་བོད་དབུས་ཁུལ་དུ་བསླེབས་ཏེ་རིམ་གྱིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་བཅིང་གྲོལ་དམག་དཔུང་གི་དམ་དྲག་འོག་ཚུད་དེ་བོད་ལ་གྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་སྒོ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་བཟོས་སྐབས། ༸སྤྱི་ནོར་གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་མིའི་ཁྲོད་མི་གསོད་ཁྲག་སྙོར་རིགས་མི་ཡོང་བ་དང་གྲོས་མཐུན་ནང་གསལ་བོད་དོན་གནད་དོན་ཁག་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་བཅས་ཀྱི་སླད་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ཟེར་བར་རྒྱབ་སྐྱོར་མ་གནང་ཐབས་མེད་བྱུང་བ་རེད། རིམ་གྱིས་བོད་ནང་དུ་རྒྱ་དམག་གི་གྲངས་ཚད་ཕར་ལས་མང་དུ་སོང་བས་མ་ཚད་དམག་མི་དེ་དག་འཚོ་གནས་ཕྱིར་བོད་མི་ཁྱིམ་ཚང་དག་གི་བཟའ་འབྲུ་ཕོན་ཆེ་བཙན་དབང་གིས་རྒྱ་དམག་ལ་རྫིས་འབུལ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། བཟའ་འབྲུའི་རིན་གོང་ལྷབ་བཅུ་ཕར་བ་སོགས་ཀྱིས་བོད་མིའི་འཚོ་བར་དོ་ཐོག་ཆེན་པོ་བཏང་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མི་ཚོས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་སོགས་ངོ་རྒོལ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་པས་ཇེ་ཆེར་སོང་བ་བཞིན་རྒྱ་དམར་གཞུང་ནས་ཀྱང་དེར་དཔག་པའི་བོད་མིའི་ཐོག་དམ་དྲག་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ་བོད་གཞུང་དང་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་དབང་ལ་ཐེ་བྱུས་བྱེད་འགོ་བརྩམས་པ་དང་། ཨ་མདོ་དང་ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་བོད་མི་ཚོའི་འཚོ་བའི་རྟེན་གཞིར་བཙན་དབང་གིས་བསྒྱུར་བཅོས་མང་དག་བྱས། རིག་གཞུང་བསྟི་གནས་མང་པོ་གཏོར་བཤིག་བཏང་། བོད་རྒྱ་གཉིས་དབར་ཟིང་འཁྲུག་རིམ་བྱུང་རྐྱེན་པས་བོད་མི་མང་པོ་དམར་བསད་བཏང་བ་དང་། བཙོན་དུ་བཙུགས་རྗེས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་དེ་འདྲ་ཡང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། བོད་མིའི་རྒོལ་ཤུགས་རིམ་པས་བོད་དབུས་ཁུལ་དུ་འཕེལ་ཏེ་མཐར་ཐུག་དེར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་མིའི་སྒེར་ལངས་ཆེན་མོ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཉིན་རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་མང་པོའི་ཚེ་སྲོག་འཕྲོག་པ་དང་། རྨས་པ། བཙོན་དུ་བཙུགས་པ། རྡུང་རྡེག་དྲག་པོ་བཏང་བ་སོགས་དམྱལ་བ་མི་ཡུལ་དུ་སྨྲངས་པ་ལྟ་བུའི་མནར་གཅོད་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་བཏང་སྟེ་དེ་རིང་གི་ཉིན་མོར་མི་ལོ་ ༦༠ ཧྲིལ་པོ་འཁོར་བཞིན་ཡོད། རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་དེ་དག་གིས་གཙོས་ད་བར་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལུས་སྲོག་བློས་གཏོང་གནང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཡོངས་ལ་དེ་རིང་གི་ཉིན་མོར་བོད་གཞིས་བྱེས་གཉིས་སུ་གནས་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ནས་རྗེས་དྲན་དང་། དུས་ད་ལྟའང་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་ངན་པའི་སྲིད་བྱུས་འོག་མནར་གཅོད་མྱོང་བཞིན་པའི་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་རྣམས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་དང་ཐུགས་གསོ་བཅས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་རྒྱལ་ཡོངས་སྒེར་ལངས་རྗེས་ནས་འདས་ལོ་དྲུག་ཅུའི་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་རིང་ལུགས་པས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་དྲག་པོས་ཧམ་བཟུང་བྱས་ཏེ་བོད་མི་ས་ཡ་མང་པོ་དུས་མིན་རྐྱེན་འདས་སུ་བཏང་ཡོད། བོད་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་ཡོངས་རྫོགས་རྩ་མེད་གཏོང་ཆེད་ཐོག་མར་ ༡༩༥༦ ལོར་མང་གཙོ་བཅོས་སྒྱུར་དང་། ༡༩༦༦ ལོ་ནས་རིག་གནས་གསར་བརྗེ། ༡༩༧༩ ནས་ ༡༩༨༥ བར་དཔལ་འབྱོར་སྒོ་དབྱེ། ༡༩༨༦ ནས་ ༡༩༩༡ བར་བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་སུ་བསྒྱུར་རྒྱུ་ལོ་ལྔ་ཚན་བདུན་པའི་ལས་འཆར་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་བྱུས་འདྲ་མིན་འོག་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་གྲྭ་ཚང་ཁག་མང་པོ་གཏོར་བཤིག་བཏང་བ་དང་། བོད་མི་ནང་ཁུལ་འཐབ་འཛིང་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ནང་ཁུལ་གསོད་རེས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ། ༡༩༦༨ ནས་ ༡༩༧༣ བར་བོད་ནང་སྔར་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་མུ་གེ་ཚབས་ཆེ་བྱུང་རྐྱེན་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་ ༣༤༠ ལྷག་ཤི་ཤིར་ཐེབས་སུ་བཅུག་པ། བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་སེར་སྣ་མེད་པར་གཏོར་བཅོམ་བཏང་བ་དང་དོ་མི་སྙོམས་པའི་བསྒྱུར་བཅོས་སྣ་ཚོགས་བྱས་པ། རྒྱ་མི་ས་ཡ་མང་པོ་བོད་ནང་འོར་འདྲེན་གྱིས་བོད་དེ་རྒྱ་དམར་གྱི་མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་དུ་བསྒྱུར་ཐབས་བྱས་པ། མདོ་དོན་རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་བཙན་དབང་གིས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛམ་གླིང་མཐོ་སྒང་བོད་ནས་རྩ་མེད་དམ་རྒྱ་རིགས་སུ་བསྒྱུར་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་ངན་བྱུས་སྣ་ཚོགས་སྤྲུལ་སྣང་། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གཞུང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་ཉིན་རེ་བཞིན་ཇེ་སྡུག་ཇེ་རྩུབ་ཏུ་བཏང་སྟེ་གཞིས་ལུས་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་རྣམས་བཟོད་གླགས་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་ཚོས་སེམས་ཤུགས་དང་སྙིང་སྟོབས་ལ་འཇིགས་ཞུམ་མེད་པར་དམ་ཚིག་གོང་བུ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་སྒོ་ནས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཆེའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག་སོགས་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་དང་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་སླད་རྒྱ་གཞུང་གི་ངན་པའི་སྲིད་བྱུས་ལ་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་གྱི་ལམ་ནས་གྱེན་ལངས་རིམ་པ་བྱས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ནང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་བོད་མི་ཚོས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་བྱས་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དྲག་གནོན་ཚབས་ཆེ་བྱས་རྐྱེན་བོད་མི་མང་པོ་འཛིན་བཟུང་དང་དམ་དྲག་ཤུགས་ཆེ་བྱས་པ་མ་ཟད། ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ ནང་ལྷ་སར་དྲག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བསྒྲགས། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་ཆོལ་གསུམ་ཁྱོན་དུ་རྫོང་ཁག་དགུ་བཅུ་ལྷག་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་བཙན་དབང་ལ་ཞི་བའི་ངོ་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་ཆེན་མོ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད། སྐབས་དེར་རྒྱ་གཞུང་གིས་དྲག་གནོན་བྱས་ཏེ་བོད་མི་མང་པོ་དམར་གསོད་བཏང་བ་དང་། རྣམ་སྨྱིན་ཐོག་པ། དཔྱལ་གྱི་ཁྲིམས་ཆད་ཐོག་པ། དེ་བཞིན་མང་པོ་བཙོན་དུ་བཅུག་པ་བཅས་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གཞུང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་མིའི་ཁེ་ཕན་དང་དགོས་འདུན་སྣང་མེད་དང་ཁྲིད་གསོད་མུ་མཐུད་བྱས་པར་སོང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ནས་བཟུང་ད་བར་བོད་ནང་རྒྱལ་གཅེས་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཁྱོན་བསྡོམས་གྲངས་ ༡༥༣ ནས་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་ལ་ཞི་བའི་ངོ་རྒོལ་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཁོངས་ནས་རྣམ་སྨྱིན་ཐོག་པ་དང་གར་སོང་ཆ་མེད་སོང་བ་གྲངས་ ༢༢ དང་ ༡༣༡ འདས་གྲོངས་སུ་ཕྱིན་པ་བཅས་ཡིད་སྐྱོའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད། ཡང་སྙིང་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་ད་བར་མི་ལོ་ ༦༠ སོང་བའི་རིང་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ཚོར་རང་ཡུལ་ནང་འགྲོ་འདུག་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་གཞི་རྩའི་འགྲོ་བ་མིའི་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ཡེ་ནས་མེད་པར་མནར་གཅོད་དྲག་པོ་ཚད་མེད་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

བཙན་བྱོལ་དུ་འདས་པའི་ལོ་ ༦༠ ནང་སྤྱི་ནོར་ ༸གོང་ས་ ༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱིས་ཐོག་ཏུ་ ༸ཞབས་སོར་འཁོད་པ་ནས་བཟུང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྟོད་བཙུད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཕྱུགས་རྒྱང་ལ་ཐུགས་དགོངས་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་རྒྱ་དམར་གཞུང་གི་གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་འཆི་མེད་ཞི་བའི་སྒོ་ནས་གདོང་ལེན་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་བཟང་པོ་དག་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་དང་ཉམས་པ་སླར་གསོ། བོད་མིའི་ངོ་བོ་སྲུང་སྐྱོབ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་བཙན་བྱོལ་ནང་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་ལྡན་གྱི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག དགོན་སྡེ་གྲྭ་ཚང་ཁག ཤེས་ཡོན་དང་རིག་གཞུང་བསྡུ་གནས་སློབ་ཁག་བཅས་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་བོད་བསྟན་སྲིད་ལ་ཕན་པའི་རླབས་ཆེན་གྱི་མཛད་འཕྲིན་བསྐྱངས་གནང་བས་ད་སྐབས་བོད་མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་གང་མང་བཙན་བྱོལ་དུ་འཚར་ལོངས་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ནས་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྲུང་སྐྱོབ་ཐུབ་པའི་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།

༸གོང་ས་ ༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ཙམ་ནས་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཐད་ཀར་གྲོས་མོལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་དཀའ་ རྙོག་སེལ་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་ཡོད་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཏེང་ཞའོ་ཕིང་ནས་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཕྱོགས་བོད་རང་བཙན་ལས་གཞན་པའི་གནད་དོན་གང་གི་ཐོག་ཏུ་གྲོས་མོལ་བྱས་ན་འགྲིགས་པ་དང་། གྲོས་མོལ་གྱི་སྒོ་མོ་ཕྱེས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཡོད་སྐབས། འདས་པའི་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཇི་ལྟར་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་ཛ་དྲག་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐུབ་པ་དང་། བོད་རྒྱ་གཉིས་མ་འོངས་པར་ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོར་ཞི་བདེ་མཐུན་གནས་ཡོང་བའི་དགོངས་ཡངས་དཀྱིལ་ཆེའི་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ཐབས་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ཐད་ཀར་བཀའ་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་ཐབས་ཤེས་འབད་བརྩོན་ཡོད་རྒྱུ་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་འདི་ ༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་སྒེར་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཐབས་བྱེད་པ་དང་བོད་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་གནས་སྟངས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པར་ཡལ་ཡོལ་འབའ་ཞིག་གིས་དུས་ཚོད་འཕྱུལ་ཐབས་བྱས་པར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོར་བོད་རྒྱ་གཉིས་གྲོས་མོལ་གནང་སྐད་གཉིས་སྨན་གྱི་དགོངས་གཞི་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཐོག་ཞི་བའི་གྲོས་འཆར་དོན་ཚན་ལྔ་བཀོད་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་ ༡༩༨༨ ལོར་ཕ་རན་སིའི་གྲོང་ཁྱེར་སི་ཊས་སི་བག་ཏུ་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཐོག་གོང་གསལ་གྲོས་འཆར་སྙོར་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད། བོད་རྒྱ་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་ཉིད་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ ལ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་བ་ཞིག་དང་། སྲིད་བྱུས་དེ་ཉིད་ལག་ལེན་འཁེལ་ཐབས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་བཟུང་ ༢༠༡༠ བར་ ༸གོང་ས་ ༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཚབ་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་དབར་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དགུ་དང་ནང་ལུགས་གྲོས་བསྡུར་ཐེངས་གཅིག་བཅས་བྱུང་ཡོད། ༢༠༡༠ ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མུ་མཐུད་གྲོས་མོལ་གནང་རྒྱུར་བསམ་ཤེས་གནང་མེད་ཀྱང་ ༸གོང་ས་མཆོག་དང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲོས་མོལ་གནང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཨང་གསར་མུ་མཐུད་གནས་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་བཟང་ཤོས་དེ་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་ཡིན་པ་རྒྱ་གཞུང་ནས་བསམ་ཤེས་ཀྱིས་གྲོས་མོལ་ཡོང་བའི་ཁོར་ཡུག་སྐྲུན་དགོས་པའི་ནན་སྐུལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་ཞི་བའི་ལམ་ནས་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་ལ་ཨ་རི་དང་། ཡུ་རོབ། རྒྱ་གར་གཙོས་པའི་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་གཞུང་དང་། གྲོས་ཚོགས། གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་བཅས་ཀྱི་གཙོས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་པ་ཁག་དང་མི་སྒེར་སོགས་མང་པོ་ཞིག་གིས་བསྟུགས་བརྗོད་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་མ་ཟད། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་མང་གཙོ་དོན་གཉེར་ཅན། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་གཙུར་གནས་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོས་ཡི་རང་བསྔགས་བརྗོད་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་འབྲེལ་འཛམ་གླིང་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་གཙོས་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་མང་དག་ཅིག་གི་གྲོས་ཚོགས་ཁག་ནང་བོད་དོན་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཆོད་རིམ་པར་འཛོག་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ཆེས་ཛ་དྲག་ཏུ་འགྱུར་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་རྟོག་ཞིབ་ཐུབ་རྒྱུར་ཕན་པའི་བོད་ནང་ཕར་འགྲོ་ཚུར་འོང་གི་ཁྲིམས་འཆར་ (The Reciprocal Access to Tibet Act) ལ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མས་རྒྱབ་སྐྱོར་གཏན་འབེབས་གནང་བ་དང་། ༢༠༡༨ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཨ་རིའི་སྲིད་འཛིན་གྱིས་ཁྲིམས་ཡིག་དེར་མཚན་རྟགས་བཀོད་དེ་ཁྲིམས་སུ་གཏན་འབེབས་གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། ཁྲིམས་ཡིག་དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་འཛམ་གླིང་མི་མང་གིས་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་རྒྱུ་དང་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཚོའི་གནས་སྟངས་བཟང་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བའི་རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

འདས་པའི་ལོ་ངོ་ ༦༠ རིང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་སྟོད་བཙུད་ཡོངས་རྫོགས་གཏོར་བཤིག་གིས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དེ་འཛམ་གླིང་གི་ས་ཁྲའི་ནང་ནས་མཐོང་རྒྱུ་མེད་པ་བཟོ་ཐབས་ཀྱི་ངན་བྱུས་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་བྱས་དང་བྱེད་མུས་ཀྱང་། བོད་གཞིས་བྱེས་གཉིས་སུ་གནས་པའི་བོད་མི་ཡོངས་ནས་འདས་པའི་དུས་ཡུན་དེའི་རིང་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྐད་ཡིག རིག་གཞུང་། སེམས་གཤིས་བཟང་པོ་སོགས་མི་

ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་འབད་བརྩོན་སྟོང་མེད་གནང་བར་བརྟེན་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པ་གསོན་པོར་གནས་ཐུབ་པ་དེ་ནི་ལོ་ངོ་ ༦༠ རྗེས་ཀྱི་བོད་མི་ཚོའི་རྒྱལ་ཁ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་གཙོ་བོ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་བོད་མི་རྒན་རབས་རྣམ་པས་ལྷག་བསམ་གཟོབ་མེད་ཀྱིས་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་པའི་འབྲས་བཟང་ལ་སོང་དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་བཀའ་དྲིན་བླ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་གསོལ་འདེབས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

སྐད་ཡིག་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་སྲོག་རྩ་དང་། འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ཐབས་ལམ་ནི་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་གསལ་བའི་ཐབས་ལམ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། དུས་རྒྱུན་དུ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་ཇི་ཕེབས་གཞི་རྩར་བཟུང་སྟེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྐད་ཡིག རིག་གཞུང་སོགས་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་དང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་སླད་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། དགོན་སྡེ་གྲྭ་ཚང་། སློབ་གྲྭ གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་སྐྱིད་སྡུག གཞིས་ཆགས་ཁག་བཅས་སོ་སོའི་ནང་ཡོད་པའི་ལས་ཀྱི་སྣེ་མོ་བས་གཙོས་དགེ་བརྩོན་རྣམས་དང་། སློབ་ཕྲུག གཞིས་མི་མང་ཚོགས་བཅས་ཚང་མས་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་སྙིང་སྟོབས་ཞུམ་པ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་སོ་སོར་འཁྲིས་པའི་ལས་འགན་རྣམས་འཐུས་ཤོར་མེད་པར་རྒྱུན་སྲིང་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གཞུང་མང་གིས་གཙོས་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་གཞུང་དང་། གྲོས་ཚོགས ཚོགས་སྡེ། ཤེས་ཡོན་ཅན། གསར་འགྱུར་ལས་རིགས་ཀྱི་མི་སྣ། མི་མང་། སློབ་ཕྲུག རྒྱ་རིགས་བཅས་ནས་ད་བར་བོད་དོན་ཐོག་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བར་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

མཐའ་དོན་སྨྲི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་། ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་མཐའ་དག་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མྱུར་དུ་གསལ་བའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་བཅས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ལ།། ||

Statement of the Tibetan Parliament-in-Exile on the 10th of March 2019 in commemoration of the 60th Anniversary of the Tibetan National Uprising Day

Today is a day of great importance, marking the 60th anniversary of the Tibetan people's peaceful uprising against the Chinese occupation authorities in our homeland.

To begin with, the Communist Party of China newly established the People's Republic of China on the 1st of October in 1949. Soon after that, the Chinese occupying army intruded into Tibet, claiming to have come to liberate it. And so began what turned out to be China's occupation and annexation of the entire territory of Tibet. For a period of more than nine years since then, the government of Tibet at that time and His Holiness the 14th Dalai Lama embarked on a series of efforts with the aim to reach a negotiated settlement with the communist Chinese government. However, without any consultation with or consent from His Holiness the Dalai Lama and the government of Tibet, the communist Chinese government compelled under duress a delegation sent by the Tibetan government, led by Ngapo Ngawang Jigme, to sign on the 23rd of May in 1951 a document referred to as the 17-Point Agreement. This was a grossly unfair, totally one-sided document which only took into account the demands and interests of the communist government of China. Because of it, the delegation from the government of Tibet made continued efforts to reengage in discussions with the government of China. However nothing came of it. Worse, the Chinese government exerted pressure on the government of Tibet, demanding that it issue a proclamation to express its acceptance of the so-called 17-Point Agreement. Eventually, however, the negotiating team from the government of Tibet was left with no other option but to issue proclamations concerning the so-called 17-Point Agreement over the period of 24th to

26th September in 1951. In Lhasa, the Tibetan government suggested that the communist Chinese government accept three conditions if it was to endorse the so-called 17-Point Agreement. The government of Tibet at Lhasa proposed that it will accept the agreement if the communist Chinese government accepted these conditions. To this the Chinese government representative responded that the question of uniting Tibetan areas should be decided after conducting a referendum among the Tibetans in the provinces of Sichuan, Gansu, Yunnan and Qinghai. Following this development, a force of more than twenty-thousand troops of the Chinese People's Liberation Army marched into Central Tibet. This eventually led to the falling of the entire territory of Tibet under the control of the Chinese People's Liberation Army, leaving absolutely no avenue for the Tibetan side to hold any sort of negotiation with the Chinese Communist Government. Left with no other option and concerned very much to prevent the Tibetan people from being subjected to any sort of bloodshed while hoping to make the most of the provisions that were suggestive of being beneficial to the Tibetan side, His Holiness the Dalai Lama felt constrained to offer his acceptance of the so-called 17-Point Agreement. Meanwhile the number of troops of the Chinese People's Liberation Army streaming into Tibet kept on increasing. In order to feed the troops of the occupying army, the Chinese authorities forced the Tibetan people to hand in their stocks of food grains to meet the large quantities it needed. As a result, prices of food grains increased ten-fold amid other kinds of food crises as well. The developments rendered the living conditions of the Tibetan people extremely precarious. All these developments contributed to an ever increasing resentment among the Tibetan people who gave vent to their pent up feeling of anger with a rising crescendo of defiance and protest. The communist Chinese government responded with more controls and repression and, in fact, began to target not only the Tibetan government itself but also the personal safety of His Holiness the Dalai Lama. With regard to the Tibetan people living in Amdo and Kham provinces, the living conditions had already been seriously affected as a result of various types of changes in the name of reform introduced by the occupying communist Chinese government. Many centres of Tibetan culture were destroyed. These led to a series of conflicts between the Chinese and Tibetan peoples, resulting in large numbers of Tibetan people being killed or executed while many others disappeared after they were taken away and put in jail. The rising strength of the reverberation of the Tibetan protests in those two provinces gradually spread to Central Tibet and finally it culminated into a massive outbreak of the national Tibetan uprising against the communist Chinese occupation on the 10th March 1959 in Lhasa the capital city of Tibet. The Chinese responded with such unimaginable brutality and violence in their repression that it led to large numbers of Tibetan compatriots being killed, injured, taken to prisons, subjected to severe beating, and so on in a situation which resembled to them the inescapable agony of suffering hell on earth. And it has been 60 years since that tragic event took place. To all the heroic Tibetan men and women of patriotism of that time, as well as to all those like them who have sacrificed their life for the sake of the Tibetan nation and people in the years after that thus far, the entirety of the Tibetan people in Tibet and in exile offer their commemoration on this day, as well as solidarity with and condolences to all the fellow-Tibetan people who even now continue to suffer repression and torture under China's brutal policies of repression.

Over the past 60 years following the 1959 Tibetan national uprising, the adherents of the communist Chinese ideology took violent occupation control of the entire territory of Tibet and killed or directly caused the death of millions of Tibetan people in untimely, unnatural termination of their lives. With an aim to destroy the whole of Tibetan nationhood and its natural and human resources, the government of China initially launched a so-called democratic reform campaign in

1956. This was followed by the start of the Cultural Revolution in 1966. It later launched an economic opening up policy which lasted from 1979 to 1985. The Chinese government eventually incorporated Tibet in its economic Five-Year Plan Period system from the seventh plan period of 1986-1991. Under campaigns and policies of various types such as these, China carried out the destruction of a large number of Tibetan monastic and other kinds of religious sites. It set the Tibetan people against each other, making them to struggle against and kill each other. From 1968 to 1973, Tibet was hit by a severe famine, the like of which had never happened in the entire history of the nation. The government of China left more than three hundred and forty thousand Tibetan people to starve to death. It subjected the natural environment of Tibet to such destruction and plunder as to defy any concern for valuing their preservation. All sorts of coercive transformative changes were introduced which were entirely incompatible with the ground situation. Millions of Chinese immigrants are being encouraged to move into Tibet in efforts directed at making Tibet a colony of the communist ruled China. To put it succinctly, under its brutal occupation rule, China has embarked on various types of vicious policies designed to obliterate the Tibetan identity of the roof of the world through efforts to Sinicize it thoroughly. In order to accomplish and speed up this grand scheme, the leadership of the government of China has kept on worsening the effectiveness and brutality of its policies in Tibet day by day, thereby rendering the situation ever more unbearable to our brethren living in the territory. As a result, the Tibetan people in all the three traditional provinces have carried out a series of upsurges of protests against the devious policies of the Chinese government, with only courage and determination as their weapon and without being daunted by any sort of fear. Buoyed by a spirit of oath-bound integral unity for the sake of Tibet's precious religious traditions and culture, language and so on, and driven by a design to revive and restore those aspects that have seen a decline and to promote and carry forward those aspects that have endured unblemished, the Tibetan people in Tibet have continued to carry on their movement.

It was in this milieu that in 1987 the Tibetan people staged a large-scale demonstration with the shouting of slogans in their capital Lhasa. The government of China responded with extreme use of brutal force. Many Tibetans were arrested and the security measures were greatly tightened. Besides, martial law was imposed on Tibet's capital Lhasa in March 1989. Likewise, in 2008, Tibetans in more than ninety counties across the three traditional provinces of Tibet, encompassing the Tibetan Plateau, carried out a large-scale campaign of protests against the repressive occupation rule of the communist Chinese government. At that time again, the government of China launched a violent crackdown, killing many Tibetan people, leaving large numbers of other Tibetans injured. Many Tibetan people were punished with exemplary monetary fines while large numbers of others were put in jail. Since that time, the leaders of the communist Chinese government have continued to not only totally ignore the interests and concerns of the Tibetan people but have also shown utter contempt for them. Because of it, the Tibetan people's protest took a new turn in 2009. Since then, a total of 153 heroic Tibetan men and women have been driven by their patriotic fervour to immolate themselves in peaceful protests against the communist Chinese government. Among them a total of 22 have either survived with serious injuries or remained disappeared while the remaining 131 succumbed to their fiery protests, which is a matter of great sadness to all of us. The essence of the matter is that since China carried out its armed invasion and occupation of Tibet more than 60 years ago, the Tibetan people in Tibet have remained deprived of their basic rights to freedom of movement and residence and to act as they

like in their interest. Rather, they have continued to remain under violent repression of limitless brutality.

With regard to the situation in exile over the past 60 years, His Holiness the Dalai Lama has been preoccupied with great concern for the current and enduring long-term wellbeing of Tibet and its natural resources and inhabitants since setting foot on Indian soil on the 31st of March in 1959. In order to find a solution to this multitude of problems, His Holiness has confronted the policy of brutal violence of the communist Chinese government with the peacefulness of the nonviolent approach. He set out to revive and restore those aspects of the Tibetan culture which had suffered decline and to preserve and promote those aspects that had continued to thrive. And He strove to protect the identity of the Tibetans as a people. For all these purposes, His Holiness the Dalai Lama newly set up a democratic Central Tibetan Administration which incorporated all the three pillars of democracy. Along with it, His Holiness established Tibetan refugee settlements, monastic institutions, and learning centres that imparted education in modern knowledge and Tibetan culture. In these ways His Holiness engaged in undertakings that have been of enormous service to the Tibetan nationhood and culture. As a result of these endeavours, great many educated Tibetan youngsters could be nurtured in the exile set up which has a great significance in the efforts towards realizing the just cause of the Tibetan nation and in the preservation of the ethnic identity of the Tibetan people.

From about the year 1974, His Holiness the Dalai Lama has entertained a desire to resolve the Sino-Tibetan problem through a negotiated settlement. And in 1979 China’s top leader Deng Xiaoping put forward the point that anything except independence could be discussed and resolved, and he said that the door to negotiation was being kept open. Accordingly, without any reference to Tibet’s past status and situation, with a view to find a solution to the urgent immediate problems affecting Tibet, and with the hope for the development of a state of peaceful coexistence between Tibet and China for the enduring future, His Holiness adopted an exceedingly open-minded approach. He explored all possible avenues and means to find a solution to the Sino-Tibetan dispute on the basis of a mutually beneficial middle way approach by holding direct talks with the Chinese government. However, the government of China then sought to turn the issue of Tibet into that of the personal status of His Holiness the Dalai Lama. On other hand, it refuses to accept that there is any problem concerning the situation in Tibet as a whole that bears discussing. And so, in that way, the government of China tried to keep whiling away time. It was then that in 1987, in order to realize a dialogue with China, His Holiness the Dalai Lama presented a Five-Point Peace Plan for Tibet that was mutually beneficial to both the sides in an address before the Human Rights Caucus of the United States Congress. Later in 1988, His Holiness elaborated on that plan in an address to the European Parliament in the French city of Strasbourg. The mutually beneficial middle way policy was on the 18th of September in 1997 unanimously adopted by the Tibetan Parliament in Exile. And in an effort to ensure its effective implementation, nine rounds of talk and one informal consultation were held between envoys of His Holiness the Dalai Lama and representatives of the government of China over a period which extended from 2002 to 2010. The talks could not be continued after 2010 due to lack of interest from the side of the government of China. Nevertheless, His Holiness the Dalai Lama and the Central Tibetan Administration continue to remain in a state of preparedness to hold talks with representatives of the government of China any time the latter is ready. Besides, the best possible way to resolve the issue of Tibet

is to hold talks. We, therefore, call on the government of China to be appreciative of this reality and accordingly make renewed efforts to create the right environment for holding talks.

Many governments, parliaments, governmental and non-governmental bodies, and Tibet support groups as well as international organizations and private individuals, including those in the United States of America, Europe, and India, have extended support for the just cause of the Tibetan people and praised our struggle for freedom by the method of nonviolence. Besides, Chinese intellectuals and democracy activists living overseas, as well as many educated Chinese with unbiased perspective have expressed admiration and praise as well as extended support for the position adopted by the Tibetan people. In related developments, United Nations Organization bodies, as well as parliaments of many countries, have been able to adopt a substantial number of resolutions related to the issue of Tibet. With the aim to enable the facilitation of investigation of the ever-worsening critical situation in Tibet, the United States Senate passed on the 11th of December in 2018, a bill titled The Reciprocal Access to Tibet Act. This was followed, on the 19th of December in 2018, by the President of the United States of America signing the bill so that it formally became the law of the land. We remain hopeful that as a result of this new law, people in the outside world will be able to gain a clear understanding of the situation in Tibet and there will be an improvement in the situation of the Tibetan people in Tibet.

Over the past 60 years, the communist Chinese government has continued to adopt various types of vicious means and methods in efforts directed at obliterating the nationhood of Tibet and its natural resources and inhabitants to the extent of aiming to render them non-existent on the global atlas. However, the entire Tibetan people both in Tibet and in exile have made concerted, unrelenting efforts during that period to continue their struggle for freedom and to preserve their ethnic identity, language, culture, and moral principles. As a result, the Tibetan nationhood, religious traditions, political institutions, and ethnicity continue to thrive at this time. They can be recognized as an achievement of the Tibetan people for their new generation after these 60 years. We owe this mainly to the selfless efforts made at great personal sacrifices by His Holiness the Dalai Lama as well as the older generations of Tibetan people. We accordingly take the opportunity provided by this occasion to offer to them our heartfelt prayers of gratitude of great immensity.

Language is the soul of a people. Peace and nonviolence is the sole method for the realization of the just cause of the Tibetan people. Hence it is incumbent on us to keep in heart whatever advice His Holiness the Dalai Lama has routinely been providing us in terms of preserving our ethnic identity, language, culture and so on. With this perspective in view, we should strive to carry forward those aspects of our culture, language and so on which continue to thrive and work to revive and restore those aspects of them which are seen to have suffered a decline. For this purpose the concerned people in the Central Tibetan Administration, monastic institutions, schools, governmental and non-governmental organizations and welfare groups, and the settlements should make concerted efforts. Along with it, the monks and nuns, students, and the public residing in the settlements should all shoulder their enjoined responsibilities without any let down or shortcoming for as long as it takes without any loss of hope and determination until the just cause of the Tibetan people prevails. We accordingly appeal that this be continued to be carried out in a sustained manner.

Likewise, apart from the government and people of India, there have been political leaders, legislative bodies, organizations and groups, intellectuals, media professionals, general public, students, and ethnic Chinese people who have continued to extend unequivocal support for the issue of Tibet. To all of them we take this opportunity to offer our gratitude.

Finally, we pray that His Holiness the Dalai Lama may live for a hundred aeons and see all his wishes fulfilled with spontaneity, with the just cause of Tibet being seen realized in all speediness.

Tibetan Parliament-in-Exile
10 March 2019

. . . .

** In case of any discrepancy between this English translation and its Tibetan original, the latter should be considered as authoritative and final for all purposes.*

西藏人民議會在西藏自由抗暴第六十週年紀念會上的講話

2019年3月10日，是西藏人民和平抗议中共统治西藏达六十年周年重要时日。

自1949年10月1日，中国成立中华人民共和国政权后，中共政府以“解放西藏”的名号下入侵西藏，并开始并吞整个雪域高原。此后九年多内第十四世纪达赖喇嘛尊者和当时的西藏政府为解决眼前的危机，息事宁人，化敌为友，与中共政府周旋做出了不懈的努力。然而，于1951年5月23日，中共当局未经过达赖喇嘛尊者和西藏政府的任何批示，被迫同阿帕•阿旺晋美带领的西藏和谈小组签署所谓《十七条协议》。藏方代表深知，这只是有利于中共政府的城下之盟，因而试图与中共当局继续进行和谈。但这不仅没有达成，反而施加压力强迫让西藏政府认同《十七条协议》。最后，于1951年9月24日至26日，藏方代表小组不得不宣布此协议及其签署的所有过程。当时，西藏政府提出了三个条件，若中共政府接受这三个条件，西藏政府便认同《十七条协议》。于是中方代表在合并全藏区问题上，到四川、甘肃、云南、青海等地，征求藏人意见后，表示全藏区可以合并。此后，中共却派遣两万多兵力到卫藏地区，整个藏区逐步陷入中国人民解放军的严厉控制之

中，西藏没有任何机会同中共当局和谈。因此，达赖喇嘛尊者为了避免藏人流血，为了让中共兑现与西藏有关的协议条款，不得不接受《十七条协议》。随着对藏区不断增加兵力，为解决军队生活问题，当局强迫向每个藏人家庭索取大量粮食，使粮食价格暴涨十陪。无疑，这对藏人的生活带来极大冲击，因而藏区逐步出现动荡，部分藏人开始攻击中共办事机构，殴打中方人员等。随着藏人的反抗意识增强，相应中共当局也对西藏加大镇压力度。同时开始干涉西藏政府和达赖喇嘛尊者的正当权利。

当局在安多和康区强迫改革藏人的生活基础；诸多文化中心被毁坏；因藏汉间不断爆发冲突，使许多藏人失去了生命，有的被关押，有的被迫失踪。同时，藏人对中共的反抗浪潮逐步趋向西藏中心地带，最终于1959年3月10日，在西藏首都拉萨爆发全藏人自由抗暴运动。当时中共武力镇压反抗藏人，剥夺了许多同胞的宝贵生命，众多人被受伤，以及监禁，严厉殴打等，使西藏变成不可思议的人间地狱。今天，正是发生西藏自由抗暴运动整整六十周年纪念日。值此之际，为西藏民族的政教事业抛头颅，洒热血，献出宝贵生命的爱国英雄儿女，表达缅怀之情！以及至今任然在中共暴政下遭受苦难的同胞们，表示同情和问候！

1959年，西藏爆发自由抗暴后的六十年内，中共侵占了整个西藏，数百万藏人失去了生命。为了全面毁灭西藏和西藏人民，于1956年大搞所谓“民主改革”；1966年搞“文化大革命”；1979年至1985年间，搞经济建设；1986年至1991年间，把西藏改变成中国的一部分而制定所谓的“第七个五年计划”等。在各种政策下，西藏诸多寺院遭到破坏；对藏人社会制造矛盾，让藏人内部相互争斗，相互杀戮。1968年至1973年间，西藏境内发生前所未闻的饥荒，饿死的藏人人数达34万多人；肆无忌惮地毁坏西藏生态环境，再加不合理的各种改革，以及大规模地对藏区进行汉人移民，试图把西藏变成中国的殖民地。总之，中共为了灭绝居住在世界屋脊的西藏人，而极力同化西藏民族，实施各种阴谋，对藏政策每况愈下，境内同胞正处于水深火热之中。尽管如此，他们的意志和决心却没有动摇，三区藏人始终相濡以沫，休戚与共，为西藏珍贵的宗教文化，已衰者令恢复，未衰者令增长，从而对中共的暴政进行了各种反抗运动。

1987年在西藏首都拉萨藏人举行了大规模的抗议游行，许多藏人在那次抗议活动中不但遭到被捕，而且于1989年3月，当局对拉萨执行戒严。2008年，西藏三区共90多个县内又爆发大规模的和平抗共运动。当时，因遭到中共武力镇压，许多同胞被枪杀，以及被逮捕关押。另外，受伤和受到罚金者难于计数。此后，中共当局仍然漠视藏人的利益和呼声，因而从2009年开始，西藏境内先后有153名英雄儿女为抗议中共而举行自焚，其中受伤和失踪人数为22人，131人已英勇就义。简而言之，中共统治西藏六十年来，境内同胞完全失去了人类最基本的言行自由，并仍然在遭受着极大地苦难。

藏人流亡异国六十年来，自达赖喇嘛尊者于1959年3月31日抵达印度后，为西藏的长远利益，高瞻远瞩，豁略大度，面对中共暴政始终以非暴力途径，把西藏优秀文化做到已衰者令恢复，未衰者令增长，以及为了保护西藏民族特色，在流亡藏人社会实行民主三权分立制。同时建立藏人定居地、各教派寺院、学校等，做出了有利于西藏政教大业之各项伟大事宜。如今能代表西藏和境内同胞之诸多新一代知识分子在流亡中茁壮成长，无疑，这对解决西藏问题，以及保护西藏民族特色将带来极大利益。

达赖喇嘛尊者早在1974年开始，便考虑以中藏直接和谈途径解决西藏问题。1979年，中共领导人邓小平声明：“除了西藏独立，其他什么问题都可以谈”；“和谈之大门敞开着”等等。从而不讲究西藏的过去历史，面对现实为解决西藏问题，以及为藏汉两个民族未来能够和平共处，制定互惠双赢的“中间道路”政策，直接同中共政府进行和谈做出了不懈的努力。然而，中共政府却试图把西藏问题转化为达赖喇嘛尊者个人问题，不承认整个西藏存在的问题，并以回避的态度消磨时日。因此，于1987年，为了中藏和谈在美国国会人权委员会提出“五项和平计划”，此后于1988年，在法国斯特拉斯堡欧盟会议上又为上述和平计划做出了进一步的阐述。互惠双赢的“中间道路”政策也是西藏人民议会于1997年9月18日共同讨论通过的基本政策，为了贯彻这一政策，于2002年至2010年间，尊者特使与中共政府代表先后举行了九轮会谈，以及举行一次闭门会谈。2010年后，因中共当局有意回避，中藏间的和谈未能继续下去。但是，藏人行政中央却没有为此改变立场，无论中共政府何时重启和谈，藏方无先决条件地做好了充分准备。提醒中共政府，不举行会谈，妄想灭绝西藏，企图把西藏改造成汉地，这永远也办不到，并呼吁，和谈是解决西藏问题的最佳途径，中共政府应该为重启和谈营造良好环境。

西藏的正义事业以非暴力途径争取自由不仅迎来了以美国、欧盟、印度为主的世界各国政府、国会、政府与非政府组织、各援藏组织，以及个人等，诸多国际组织和友好人士的赞美与支持，而且海外许多华人知识分子、民运人士，以及中国大陆很多居心正直的华人学者也给予了关注和支持。另外，以联合国为主的各国政府及国会逐步制定了与西藏问题有关的诸多决议。为了有助于了解日趋恶化的西藏境内状况，于2018年12月11日，美国国会参议院通过了《入藏互惠法案》，同年12月19日，美国总统签署了该法案。希望通过《入藏互惠法案》世界人民能够了解到西藏境内的真实状况，并对境内藏人处境将能够带来积极的变化。

过去六十年来，中共政府用尽心机，机关算尽，试图让雪域西藏及西藏人民从地球上消失。然而，境内外西藏人民在过去这些年来，为保护和发展西藏与众不同的民族特色，语言文化，良好习俗等做出了不懈的努力，因而使西藏民族及其政教事业依然屹立于世界民族之林，可以这么说，这是西藏民族在过去六十年来取得的成就。当然，这主要是尊者达赖喇嘛和老一辈藏人尽心竭力，无私奉献的结果。今天，借此机会向老一代人表示崇高的敬意！

语言文化是一个民族的生命之根本，而非暴力是西藏争取自由之最佳途径。因此，我们要时时刻刻把尊者达赖喇嘛之教导作为行动纲领，为保护和发展西藏民族的特色，语言文化等，呼吁各寺院、各学校、政府与非政府组织，定居地等不同领域里的负责人、民众，学生等，要各负其责，直至西藏获得自由，要坚持不懈地做出更大的努力。

今天借此机会，以印度政府为主的世界各国政府、国会、团体、民众、学生、以及华人朋友等，为西藏民族争取自由始终言行一致地给予了极大支持，在此一同表示衷心感谢！

最后，祝愿达赖喇嘛尊者健康长寿！诸事如愿得成就！

西藏人民议会

2019年3月10日

藏人行政中央外交部中文处译 （藏译汉）